

Forfatter: Kaalund, H. V.

Titel: Fulvia

Citation: Kaalund, H. V.: "Fulvia", i Kaalund, H. V.: *Fulvia*, 1891, s. 89. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-kaalund02val-shoot-idm140027968848896.pdf> (tilgået 10. maj 2024)

Anvendt udgave: Fulvia

TREDJE AKT.

FØRSTE SCENE.

(Klippeegn udenfor det kristne Kloster. Samme Dekoration som i 2de Akts sidste Scene, kun med den Forandring, at der i en Klippe til Venstre er udhugget en Niche, hvori er anbragt et Krucifix og et Dødningehoved.)

(Broder Malchus kommer inde fra Klosteret i Samtale med Broder Josephus.)

MALCHUS

(velnæret og selvtilfreds).

Det gaar ikke! Det gaar ikke! Jeg sagde det jo strax den Gang, vor gamle Abbed valgte Broder Eugenius til sin Efterfølger: Det gaar ikke! Han er for ung - altfor ung til at være Hyrde for denne vor Hjord.

JOSEPHUS.

Origenes var jo dog ikke mere end 18 Aar gammel, da han valgtes til Menighedsforstander.

MALCHUS.

Ja vist, ja vist! Det véd jeg ligesaa godt som Du. Men jeg siger alligevel: Det gaar ikke med Broder Eugenius! Vor gamle Abbed - 90 Gud glæde ham i sin Himmel! - gik jo halvt i Barndom paa det Sidste. Jeg siger halvt, - læg vel Mærke dertil, thi det være langt fra mig at ville paastaa, at han ikke var ved sin fulde Samling, indtil han salig hensov i Herren; men svækket var han dog, og det ikke saa lidt, ellers havde han naturligvis ikke forbigaaet os Ældre, men valgt til sin Eftermand En af os, som har Erfaring og Modenhed.

JOSEPHUS.

For Exempel Dig! -

MALCHUS.

Ja, hvorfor ikke? Mener Du maaské, at jeg ikke duer til Andet, end til at slide mig op her som Køgemester for jer Andre?

JOSEPHUS.

Beklag Dig ikke, Malchus! Du har det jo mageligst af os Alle her. Du har ingen Vabler i Hænderne af at bruge Spade og Hakke; Du sendes ikke ud for at omvende eller for at pleje Pestsyge og Spedalske.

MALCHUS.

Det gjør Du jo heller ikke!

JOSEPHUS

(ivrig).

Men det er mit brændende Ønske at blive betroet den Slags Gjerning, og netop i Dag har jeg besluttet at bede vor Abbed om at udsende 91 mig iblandt Hedningerne. Selv om jeg vidste, at Martyrdøden ventede mig der, skulde det dog ikke holde mig tilbage!

MALCHUS.

Naa! saa Du tragter efter at blive Martyr. Nej, saavidt gaar min Iver ikke. At blive stenet ihjel som en gal Hund, eller maaské blive levende stegt paa en gloende Rist. - Hu, ha! - Sveden sprækker ud af mig ved den blotte Tanke!

JOSEPHUS.

Ja, tilstaa det: Du befinder Dig her netop paa din rette Hylde; i det Mindste er Du den, der trives bedst

af os Alle.

MALCHUS.

Jeg har Anlæg til Fedme, mener Du. Ja, hvad beviser det? Er jeg maaské derfor mindre from? Jeg kan rigtignok ligesaa lidt som en Kamel gaa igjennem et Naaleøje og har ikke saa let ved at falde paa Knæ som I Andre; men jeg beder dog ligefuldt mine foreskrevne Bønner og velsigner hver Dag Maden, jeg laver til Jer, for at der kan blive Forslag i den, thi overdaadig er den ikke. De Fleste af Jer har jo næppe Fugls Føde paa Kroppen; men deraf skal I da ikke hovmode Jer.

JOSEPHUS.

Det gjør vi jo heller ikke; jeg mener kun, at vi ikke Alle har Kald og Anlæg til det 92 Samme. Medens Du sørger for vore Legemer, sørger vor unge Abbed for vore Sjæle. Kan Du nægte, at han viser Iver og Nidkjerhed i sit betroede Kald. Hans Ry for Hellighed er jo allerede trængt udenfor disse Mure.

MALCHUS.

Ja, - paa Alt hvad der angaar Himlen er han klog nok.

JOSEPHUS.

Selv vor gamle Abbed kunde ikke bedre end han tyde de hellige Bøger for os; og har Du ikke selv mangen Gang fundet ham altfor streng i at overholde Bøn og Faste, og opholdt Dig over, at han mere end nødvendigt hengiver sig til Ensomhed og Bodsøvelser i sin Celle, som ingen Andre end han faar Lov til at betræde.

MALCHUS.

Ja, det er netop Sagen! Han overdriver saa paa én Maade, saa paa en anden; snart er han for streng, snart er han for mild. - Mellem os sagt, er jeg sommetider nærvædet at tro, at det ikke er rigtig fat hos ham her (*peger paa Panden*). Har Du ikke lagt Mærke til, hvor underlig forvirret han tidt sér ud? Blodet farer ham jo til Hovedet, som om han var et Pigebarn, og bedst som han sidder og stirrer hen for sig, kan han jo flyve op, naar man taler til ham, som om han blev stukket af en Bremse.

93

JOSEPHUS.

Nu ja, det er da ikke saa besynderligt.

MALCHUS.

Heller ikke, at han om Natten gaar omkring som en Søvnigjænger og snakker højt med sig selv eller med Stjernerne, som om de var levende Væsner?

JOSEPHUS.

Det er Kampen mellem Sjæl og Legeme, der opfylder ham med Uro. Djævelen, véd Du, frister mest de Fromme; dem, der leve i Kjødets, behøver han ikke at gjøre sig saa megen Ulejlighed for.

MALCHUS.

Er det mig, Du sigter til?

JOSEPHUS.

Nej, jeg taler kun om den menneskelige Skrøbelighed i Almindelighed. Jeg er for ung til at være Dommer over Andre.

MALCHUS

(*med et bodfærdigt Suk*).

Ak, ja! Vi er alle Syndere! Vorherre bevare os for Djævelen og alt, hvad ondt er!

JOSEPHUS

(*vender sig om mod Klosteret*).

Der er han!

MALCHUS

(farer forskrækket sammen)

Hvem? Hvem? - Djævlen?

94

JOSEPHUS

(dæmpet).

Nej, vor Abbed!

MALCHUS.

Naa - ja, saa er det nok bedst, at jeg skynder mig at komme til Side, for det er ikke værd, at han sér, at vi staar her og sladrer. *(skynder sig ud til Højre.)*

(Eugenius [Fulvia], klædt som de andre Klosterbrødre i en lysfarvet Kutte, hvis Hætte tildels bedækker hendes Hoved, kommer tankefuld og langsom ud fra Klosteret.)

EUGENIUS

(idet hun bliver Josephus vær).

Har Du intet at bestille, Josephus, siden Du staar ledig herude paa denne Tid af Dagen?

JOSEPHUS

(ærbødig).

Jeg ønsker at tale ene med Dig.

EUGENIUS.

Hvad har Du paa Hjertet?

JOSEPHUS.

En Byrde, der længe har tynget paa det!

EUGENIUS.

Betro mig den!

JOSEPHUS.

Det er et Skriftemaal, jeg har at aflægge.

EUGENIUS.

Har Du forsyndet Dig imod vor Ordens Regler, da maa jeg være streng og straffe Dig med Bod.

95

JOSEPHUS.

Mit hele Liv er gaaet hen i Bod og Forsagelse !

EUGENIUS.

Jeg véd det! Du har Jo altid været from og lydig. - Er Du syg i Sindet? Lider Du? da vil jeg bede for os begge; thi ogsaa jeg ængstes og har Lægedom behov.

JOSEPHUS.

Den Lægedom, jeg behøver, er Frihed. Send mig ud i Hedningeverdenen, hvorhen Du vil! kun ud, hvor der er Kamp og Fare; hvor jeg kan sætte Livet ind for min Tro! Jeg er nu voksen og føler Kraft og Mod til at optage Kampen.

EUGENIUS.

Ja Mod. - Hvem har ikke det, naar man er ung.

JOSEPHUS
(*dristig*).

Du selv er ung!

EUGENIUS.

Og dog har jeg vendt Verden Ryggen. -

JOSEPHUS.

Ja, men af eget Valg. Du havde dog kæmpet først og kom hertil som Sejrherr fra Slaget.

EUGENIUS
(*afsides med et tungt Suk*).

Gud hjælpe mig, jeg kom fra Nederlaget!

96

JOSEPHUS.

Du var ikke mæt af Livet, som de Fleste her.

EUGENIUS.

Og hvoraf véd Du det

JOSEPHUS.

Dit Ydre røber det.

EUGENIUS
(*studsende*).

Mit Ydre - ?

JOSEPHUS.

Ja! Vel er dine Kinder blege, og sørgmodig sér Du ud; men smuk og ungdomsrank staar Du dog imellem os Andre her, som Alle, med Undtagelse af mig, bærer Mærker af Livets Slid og Kampe. Da Du kom hertil, var det for mig, som om Du bragte en Straale med af Dagens skønne Lys. - Jeg saa' det strax, - vi Alle saa' det: Du var af ædel Herkomst, vant til at befale - din Haand var fin, din Stemme blød - i Aand og i Lærdom naaede Dig Ingen her!

EUGENIUS
(*forvirret, men beherskende sig*).

Du glemmer, at det er Dig, som skal skrifte for mig, og ikke omvendt!

JOSEPHUS.

Du har Ret; jeg glemte mig selv! Tilgiv mig - og gaa ikke fra mig, før Du har hørt mig! Prøv mig, send mig ud i Verden! Det er ikke syndig Længsel efter dens Glæder, som driver mig til at bede derom, men Trang til Daad og større Virksomhed. - Jeg forgaar i denne Ensomhed!

EUGENIUS.

Velan! Saa lad det ské! Jeg vil ikke længere holde Dig tilbage. Men husk, Josephus, jeg staar til Ansvar for din Sjæl! - Bered Dig til Rejsen; i Morgen kan Du drage bort herfra, men først vil jeg tale nærmere med Dig herom.

JOSEPHUS.

O, alt i Morgen! Gud ské Pris og Tak! (*iler ind i Klosteret.*)

(Et Øjeblik efter kommer Rocchus ud derfra. Hans Udseende er forvildet Han famler sig frem langs Muren.)

ROCCHUS.

Skaf mig fat paa Abbeden! Hvor er han?

EUGENIUS.

Her.

ROCCHUS.

Du lyver! Det er Abbeden, jeg søger. Jeg vil have en Ende paa det. Tror I, at jeg vil rave om til evig Tid i dette Bælgmørke?

EUGENIUS.

Stakkels Rocchus! Du taler i Vildelse; vend tilbage til dit Leje - Du er syg paa Sjæl og Legeme.

98

ROCCHUS.

Ja, - men indbild Dig ikke, at Du kan hjælpe mig. - Har D u Mod til at stikke dine Arme ned i Helvedes Pøl, for at fiske en Synder som mig op deraf? Nej, nej, det tør Du ikke! Du lyver!

EUGENIUS

(med tilkjæmpet Fatning).

Kjender Du mig ikke?

ROCCHUS.

Jo, de kalder Dig Eugenius, men hvad har jeg med Dig at skaffe? Du har kun taget Abbedens Kutte paa for at indbilde mig, at Du er ham.

EUGENIUS

(forvirret).

Du véd ikke, hvad Du siger.

ROCCHUS.

Er Du mæt af Livet? - Hader Du Verden? - Forbander Du dit eget Kjød? Vrider Du Dig ved Tanken om dine Synder som en traadt Orm? - Nu, hvorfor svarer Du ikke? - Hal der fangede jeg Dig! Jeg vidste det jo nok: Du hænger endnu med dit Hjerte ved denne syndige Jord.

EUGENIUS.

Jeg har sørget med Dig, vaaget over Dig og bedet for Dig!

99

ROCCHUS.

Ja, det har ogsaa Josephus gjort, *han*, som længes efter at komme ud i Verden. - Hvor gammel er Du?

EUGENIUS.

Ung imod Dig - altfor ung, frygter jeg, til at bære det Ansvar, som jeg har taget paa mine svage Skuldre. - Lige overfor Dig, Rocchus, er jeg nær ved at segne under Byrden deraf.

ROCCHUS.

Og Du vil alligevel trøste mig! Ha! ha! ha! - Sér Du Mærket paa min Pande, Kainsmærket? Jeg har gnedet og gnedet derpaa i Aar og Dag; men det vil ikke gaa bort. - Abels Blod raaber til Himlen om Hævn over mig!

EUGENIUS.

Du har jo angret din Synd, Rocchus; Gud har læst i dit Hjerte; - han vil skjænke Dig sin Naade, som han skjænkede den til Røveren paa Korset!

ROCCHUS.

Det sagde ogsaa den gamle Abbed, og ham troede jeg; men det er saa længe siden, jeg har talt med

ham. Hvorfor skjuler I ham for mig? Hvor er han?

100

EUGENIUS.

Gaaet forud til Himlen for at berede din arme Sjæl Vej til Fred og Frelse! Men Du forstaar mig ikke. - Kom! kom!

ROCCHUS.

Hvor vil Du føre mig hen?

EUGENIUS.

Til dit Leje.

ROCCHUS.

Min Grav, mener Du? Ikke sandt? - den, som jeg selv har udhulet med disse mine Hænder i Klippen herude? Ja, - ja, nu husker jeg det: Vi var To, som skulde hvile dér Side om Side, Abbeden og jeg. - Rummet dér var kun trangt, men to Benrade tager jo ikke megen Plads op. - Hvorfor kunde han ikke vente, til jeg fulgte ham derned?

EUGENIUS.

Vær taalmodig! Du vil snart finde Hvile ved hans Side.

ROCCHUS.

Jeg vil hellere strax krybe ned til ham; saa kan I jo vælte Stenen over mig.

EUGENIUS.

Du maa bie, stakkels Rocchus, til Gud kalder Dig. Det vil ikke vare længe! Kom!

101

ROCCHUS.

Vente! bestandig vente! Jeg er saa træt, saa træt! (*Broder Lucas kommer fra Venstre.*)

LUCAS

(*til Eugenius*).

To unge Vandringsmænd, som jeg mødte her i Nærheden, bede om at inklades i Klosteret; de ønske at tale med Dig, Eugenius.

EUGENIUS.

Hvor er de?

LUCAS.

De hvile bag Klippen hist ved Cisternen og vente paa Besked, om Du vil modtage dem.

EUGENIUS.

Før dem herhid; men bring først denne Stakkel tilbage til sit Leje, som han i Vildelse har forladt, og sig, at to af Brødrene skiftevis skulle vaage over ham. Jeg bliver herude. (*Lucas fører Rocchus ind i Klosteret.*)

EUGENIUS.

Jeg lider! o, min Gud, det er forskyldt!
Mit Kjøen, som jeg letsindig ringeagted,
maa jeg fornægte nu. - Jeg, jeg, som hader
Forstillelse og Løgn: Jeg er Abbed!
- Hvordan jeg blev det, næppe selv jeg véd;
en Haandspaalæggelse af ham, der døde,

102 afgjorde Alt - jeg tav: det var min Brøde -
ind i Bedraget modstandsløs jeg gled.
Forblindet af min Iver for at tjene
den Tro, der stod for mig som Frelsens Klippe,
- den, som jeg aldrig, aldrig mér vil slippe -
jeg skuffed' ej blot Andre, men mig selv.
- Nu staar jeg ene mellem lutter Mænd,
og her er Ingen, uden Dig, min Gud,
min Skaber og min Dommer, som jeg tør
betro min Sjælekamp. - Min Klostercelle
er som en Grav, - herude aander jeg
dog mere let. - Naturen drager mig
som aldrig før - Men er det ikke syndigt,
at elske den og Livet? Hedningverden
forguder jo Naturen. - Jeg er Kristen
og véd, at den er falden! Derfor stopper
jeg Øret til for ikke at fortrylles
af Fuglens Sang, og dækker tæt mit Hoved,
at ikke Synet af de gyldne Skyer, -
af Palmerne, der vugge deres Kroner
i Foraarsvinden, - eller disse Blomster,
der har forvildet sig til denne Udørk,
skal friste mig. - Men ak! hvad nytter det?
Jeg bærer Fristelsen dybt i mig selv;
bestandig lyder der en Røst herinde:
hans, som bebrejded mig: jeg ej var Kvinde!
Jeg hører den i hvert mit Hjertes Slag -
midt i min Andagt - baade Nat og Dag:
- »Det er Naturen, som Du kjæmper mod -
Du taber, Fulvia, Verden vil vinde!«
103 Nej! Jeg vil klynge mig til Korsets Fod!
- Lad Hjertet kun forbløde sig herinde!

(Hun kaster sig paa Knæ foran det lille Alter med Krucifixet og Dødninghovedet.)

(Menippos og Theodoros, rejseklædte med Vandringsstave i Hænderne, komme fra Venstre, ledsagede af Lucas, der under Fulvias Monolog har afhentet dem og nu) efter at have henvist dem til Abbeden, vender tilbage til Klosteret.)

(Idet Fulvia rejser sig og faar Øje paa Tvillingbrødrene, farer hun sammen og røber en Skræk, som hun forgjæves søger at skjule).

THEODOROS.

Hvis i din Andagt vi forstyrre Dig,
da sig det, fromme Fader; - vi kan vente -
Du vakler! Er Du syg? Skal vi Dig støtte?

(iler henimod ham.)

EUGENIUS.

Nej, - rør mig ikke! - Bryd Jer ej derom!
Det var et Anfald kun af Svimmelhed,
som greb mig, netop da I traadte ind, -
nu er det bedre alt. - Sig Eders Ærind.

MENIPPOS.

Vi komme hid fra Staden, vi er Brødre,
født i den samme Stund af samme Moder;
Menippos hedder jeg, han Theodoros;
fribaarne, men foruden Slægt og Venner;
vi bære paa en fælles Sorg og drives
af samme Længsel.

THEODOROS.

Os er Verden øde -
for Livets Glæder er vi begge døde!

104

EUGENIUS.

Og hvilken Storm har slaaet Jer til Vrag?

MENIPPOS.

Det var et Vindpust paa en Solskinsdag,
som, mens det sused gennem Fbraarsløvet,
af vore Vinger vifted Farvestøvet!

EUGENIUS
(*urolig*).

I søge vel kun her et gjæstfrit Tag;
I har jo vandret langt og er vel trætte?
Naar I har hvilet ud og spist Jer mætte,
saa gribe atter I til Vandringsstaven?

MENIPPOS.

Vi søge Lyset over Frelsergraven -
Stjernen fra Bethlehem har ført os hid.

EUGENIUS.

Saa er I Kristne alt?

MENIPPOS.

Endnu ej døbte.
Men i det sidste Aar vi plejed Syge
og bragte Trøst, hvor der var Sorg at bære;
vi hørte tale om den nye Lære,
om Korsets Underværk - den store Tro,
som fører Sjælen over Dødens Bro
til alle Sjæles Fader hist i Himlen.

THEODOROS.

Døb os, saa gaa vi atter ud i Vrimlen!

105

EUGENIUS.

Og saa?

MENIPPOS.

Vi drage Haand i Haand til Rom,
til Korsets Sejer eller - Martyrdom.

EUGENIUS.

Det staar ej i min Magt.

THEODOROS.

Og hvorfor ej?
Døb os, Eugenius!

EUGENIUS
(*efter et Øjeblik Kamp med sig selv*).

Umuligt! Nej!

Véd I, hvem denne Kutte slutter inde?

MENIPPOS
(*forfærdet*).

Jeg kjender denne Røst!

THEODOROS.

Ja, det er hendes!

MENIPPOS.

Det er umuligt! - Dog - det er en Kvindes!

FULVIA
(*kaster Hætten tilbage*).

MENIPPOS
(*farer tilbage*).

O, Himmel: *Fulvia* ! er det Bedrag?
Staa nu de Døde op ved højlys Dag!

106

THEODOROS
(*ligeledes*).

Er Du en Dæmon, sendt for os at friste?
En Engel eller Djævel?

MENIPPOS.

Vé! det Sidste -
kun i det Ydre som en Engel skabt!

FULVIA.

Nej - jeg er *den* , I tro'de død og tabt!

THEODOROS.

Men her - i denne Dragt? o, hvilken Gaade!

FULVIA.

Da jeg kom hid, var jeg forklædt som Mand;
- hvor kunde jeg blandt Mænd mit Kjønn forraade?
ikkun min Dragt er falsk; - min Tro er sand;
og jeg har tryglet Gud hver Dag om Naade!

MENIPPOS.

Véd Du, at Mængden hist i Staden tro'r,
at Guderne har røvet Dig fra Jord
og sat som Tegn for dødelige Slægter
en Stjerne til dit Minde højt paa Himlen?

FULVIA.

Ja, Mængden! ja, hvad tro'r den ikke paa!

MENIPPOS.

Din Fader selv har faaet det bekræftet
i Delphi af Præstindens egen Mund,
og just i Dag - i denne Aftenstund -
afsløres skal ved Fakkelskin dit Billed,
rejst paa et Alter ved Athenes Tempel.

107 - Selv Aquilinus, som har tvivlet længst
og ivrigst af dem Alle søgt dit Spor,
er med at hylde Dig som Halvgudinde.

FULVIA

(afsides, idet hun knuger Haanden mod Hjertet)

O, gid han var udslettet af mit Minde!

(højt.)

Nok, nok! Hvad jeg skal gjøre, nu jeg véd!
Selv vil jeg knuse Billedstøttens Hoved,
- styrte mit eget Afgudsbilled ned!
- I Nat det skal alt ske! - *Nu er det lovet!*

THEODOROS.

I Fald det røbes, koster det dit Liv!

FULVIA.

Nu vel! saa soner jeg min Hedningbrøde
og lider Straffen for det Selvbedrag,
hvoraf I To har vækket mig i Dag!

MENIPPOS.

Men vi da? - Vil du atter os forstøde?
Følg med os, Fulvia! følg os til Rom!

FULVIA

(besluttet).

I Morgen kan vi tales ved derom.
Hvad jeg har sagt, staar fast; lad mig kun bøde!
- Nu trænger I til Hvile - følg mig, kom!

(Hun trækker Hætten over Hovedet og gaar, fulgt af Brødrene, ind i Klosteret.)

(Tæppet falder.)